

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 ft. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 ft. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltérek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtatnak.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld” 1883. évi (második) folyamára

A „Székelyföld” című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 ft. — kr.
Fél évre	3 ft. — kr.
Negyed évre	1 ft. 50 kr.
Külföldre egy évre	8 ft. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbó Ferenc szerkesztőkhöz küldendők, vidékről legezélszerűbben posta-utalvánnyal.

A „Székelyföld” kiadó hivatala.

A községi halottkémi intézmény.

Kézdi-szék, július 17.

Nemcsak az egyesek, hanem az államok életében is gyakran megtörténik, hogy a kevésbé életbevágó dolgokra nagy áldozatok fordítanak, míg a nagyobb fontosságúak nem részesülnek méltó figyelemben. Egyike a leghumanitikusabb és legkimagaslóbb intézményeknek a községi halottkémi intézmény. És miért? E kérdésre könnyű a felelet. Ha vannak intézmények, melyek az embert a legérzékenyebb oldaláról érintik, ez bizonyára azok közé tartozik, mert ezen intézmény van hivatva az embert a képzelhető legborzasztóbb körülménytől megmenteni. Nem is említve azt, hogy a halottkémi intézmény célja a mérgezések s más természetellenes halálesetek konstatálása, ezen életrevaló intézmény legnagyobb dicséretre és elismerésre méltó érdeme nem lehet más, mint a tetszhalottak eltemetetésének lehető meggátolása. Orvosi segély nélkül meghalni korántsem oly rettenetes dolog, mint élve eltemettetni. Oly valami ez, a minél borzasztóbbat még csak gondolni sem lehet. Valóban még a legkönnyelműbb, lelkiismeretlenül gondolkodó embert is meg hatja azon szivráró eshetőség, azon borzasztó kin, az az átok, mely egy tetszhalottnak kebeléből a sötét sírűregben feltörhet. S mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy a humanisztikus intézménynek gyakorlati kivitele a lelketlen, könnyelmű kezelés miatt a legnemesebb emberbaráti elv parodiájává kezd lenni. Dr. Tomcsányi Imre 1875-ben Szatmáron egy

művecskét adott ki ily czimmel: „Vezér-fonal a tetszhalottak felélesztésére.” A szerző ezen művecskéjében 18 esetet hoz fel, melyek a leghorzasztóbbak. Kiemeli, hogy Londonban 1774-ben alakult egy egyesület „Humane Society” czim alatt, mely 25 év alatt 2175 tetszhalottat mentett meg. Amsterdamban az életmentő egyesület 34 év alatt 990-t, a hamburgi egyesület 107-et. Levonva ebből a szomorú következtetést s tekintetbe véve azt, hogy az elhaltak közül sokan nem vétettek ébresztési kísérlet alá, azt tapasztaljuk, hogy a halottkémi intézmény rendezetlensége mellett főképp az orvosi kezelésben nem részesülő falusi lakosok közül igen sokan temetnek el, mint tetszhalottak.

Hogy most a halottkémi állomásokon minő képességgel bíró egyének vannak — kevés kivétellel — alkalmazva, jól tudjuk; azt is tudjuk, hogy némelyek szakképtelenségük mellett még lelkiismeretesen meg sem felelnek kötelességüknek. Ezen körülményt nehezíti még az is, hogy a tetszhalál tüneteinek felismerésére még eddig biztos jelek nem lévén feltalálva, nemcsak a falusi — irni is alig tudó — halottkémi, hanem némelykor maguk az orvosok is csatlakoznak a haláleset megállapításánál.

Ezen, valóban több figyelmet érdemlő és nagyon is életbe vágó bajon is lehetne segíteni kevés költséggel. Habár nem is lehet azt kívánni, hogy minden községben szakértő férfiak alkalmaztassanak, de az ügy fontosságánál fogva kívánatos, hogy minél értelmebb s a halottkémléshez szükséges ismeretek elsajátítására képes egyének alkalmaztassanak, és mert minden kémlelésnél díjban is részesülnek, fontos kötelességüket lelkiismeretesen teljesítsék.

A szakismeretek elsajátítása tekintetében nagyon sokat lendítene az ügyön, ha a kör-, járási vagy városi orvosok évenként bár két napra berendelve a községi halottkémeiket, a szükségesebbeket nekik előadnák. Az orvos urak ennyi áldozatot az emberiség és haza szent érdekében mindig szívesen megtennének, a néhány napi díj pedig — ha ők ezt nem nélkülöznék — fizethetnék a községek.

A szakférfiak, az orvosi kar és a magas kormány biztos tudomással bírnak a tetszhalál gyakori lehetőségéről s így az e téren felmerülhető hanyagság megbocsáthatatlan bűn lenne a humanizmus s fajunk és nemzetiségünk ellen.

Megbízhatóság tekintetéből lehetne ajánlani ott, a hol erre képes egyén

nincs, a községi tanítókat, de csak olyformán, hogy egyik hivatal betöltése a másiknak kárára ne legyen.

Ha pedig ez uton sem sikerülne az ügy rendezése, a magas kormány intézkedhetne az iránt, hogy a községi halottkémi büntetés terhe alatt addig halottkémi bizonylatot — kivéve a járványok idejét — ne adjanak ki, míg a halotton a hullafoltok, hullanédv vagy hullaszag határozottan és félreismeretlenül nem jelentkeznek. Ezáltal is a cél legalább némileg megközelítenék.

Felvidéki.

Magyar-román határrendezés. A magyar-román határrendező nemzetközi bizottság munkálatait, a mennyire az helyszínelés nélkül elvégezhető volt, befejezte s kedden tovább utazott. A tanácskozás tárgyát az egész román határszél képezi. Alapul a sistovi békekötés és egy 1792-ben kelt határigazítási okmány vétetett, minek alapján és a közös hadsereg vezérkarának részletes térképe segítségével a főbb pontokban megállapodás jött létre. A részletekre nézve a helyszíni szemlék után fog határozat hozatni. A szemle a „Petrile Rosi” nevű havason veszi kezdetét, hol Bukovina, Erdély és Románia határai érintkeznek és tovább folytatattatik az erdélyi határszél mentén s a Bánátságban „Szericsora” nevű helységnél fejeztetik be. A bizottság megállapodásai ideiglenes határhalmokkal fognak jelöltetni. A végleges határozat a két kormánynak tartatik fenn.

A Ludovika akadémián „tényleges állománybeli tisztképző tanfolyam” fog felállítani a folyó iskolai év kezdetén. A tanfolyam 4 évből áll; célja: a magyar ifjakat a katonai pályára szakszerűen és úgy kikészíteni, hogy a kurzus bevégeztével mint csapattisztek alkalmaztassanak s esetleg a hivatottabbaknak a törzstiszti karban nyílják pályát. Egy-egy évi tanfolyamra főlvetetik pályázat útján 60 növendék, még pedig 10 kincstári ingyenes, 10 fél és 10 egész fizetéses, 30 magán alapítványi helyre. A felvételi folyamodványok f. évi aug. 20-ikáig a honvédelmi miniszterhez nyújtandók be. Pályázhatnak oly tanulók, kik a magy. korona területén születettek, 14. életévüket már betöltötték és a 16-ikat még el nem érték. Az ide vonatkozó feltételekről az érdekeltek a „Budapesti Közlöny” 157. számában kimerítő értesülést szerezhetnek.

Erdély erődtitése foglalkoztatja most a hadügyminisztériumot és a vezérkart, Gradistaun szenátornak harcziars pohárköszöntője és Brialmont belga tábornok oláhországi rendkívüli szolgálata folytán. A hadügyminisztérium bizottságot küldött Erdélybe szemlélet tartandó. E bizottság folyó hó 16-án utazott át Kézdi-Vásárhelyen és Sósmezőt is megsejmelte; tagjai: báró Schönfeld altbn., Erdély főparancsnoka, Fischer tüzérezredes, Kiličich műszaki ezredes és egy vezérkari százados.

A magyarok Kossuthnál.

„A mai nap feledhetlen lesz reánk magyarokra, akár vagyunk művészek, akár nem. Ha a művészek és írók társasága egyéb gyönyörűséget sem szerzett volna, megérdemelné az egész társaság örök hála-ját. A mi után minden igaz magyarnak so-hajtoznia kell, az a vágya ma beteljesült.” — Ezekkel a bevezető sorokkal kezdi meg Szépfaludy Örlössy Ferenc jeles novellista érdekes tárczáját az „Egyetértés”-ben az „írók és művészek társaságá”-nak nagy hazánkfiánál tett tisztelgéséről. A sikerült tárczából érdekesnek találjuk a következő részleteket közölni.

„Alig negyedóra alatt lövonatu kőkon és bérkocsikon érkezünk a „Vidéi Mille” 22-ik számú ház elé, hol Kossy lakása van, csinos két emeletes barnaület, melynek első emeletén lakik Magyarország volt kormányzója. A tágas kapu nál sorakozott a társaság. Olyan ünnepes csend volt, mintha két király elé járulnánk volna. A ház előtt, mikor kocsiinkról szálltunk, észrevettem, hogy Kossuth az egyik oldalablakánál már nézi a társaságot. Valószínű, hogy ő is örömmel nézi a honfitársait, ha nem is oly vágygial, mint mi, kik a legnagyobb magyart, a leggenialisabb agastyánt ohajtottuk látni. El voltunk fogulva, mikor a lépcsőn első emeleti lakás elé értünk. Szívünk sebesebben dobogott, aztán majd megállt az első pillanatra való gondolatától, mint a nagy ember elé érünk.

Végre beérkeztünk. Ott álltunk Kossuth előtt, kiél annyiszor megfordult gondolatunk, kik lakását leírás után úgy ismertük, kik arcvonásait annyiszor néztük és szívünkbe véstük. Pulszky csak ennyit mondott: „Kossuth! . . . A magyarok!” Többet nem is kellett mondania. Minden szemben könnyű gyűlt ez ünnepélyes pillanatban.

Körül állottuk mindannyian. Pulszky először bemutogatta az egyeseket, de aztán mi magunk mutattuk be magunkat. Sokáig néztük e nemes alakot, kit távol hazájától annyi év, annyi bu és gond nem volt képes megtörni; könnyű fekete elegáns ruhában volt. Arcát hófehér szakáll, bajusz díszíti s valóban diszével szolgál, olyan proféta-arcot kölcsönöz e szép, nemes ábrázatnak. Kék, nagy szemében most is mennyi fény; homloka magas, feje kopaszságát most nem takarta semmi paróka, két oldalt dus ősz haj, csak feje közepén tarolt le az idő a sűrű hajból egy részt. Czippőjén kis feketegombos sarkantyú, a régi urak szokásos viseletére emlékeztet. Nem tudtunk eltelni nézésével. Mindenkit meglepett egészséges, jó színe, ruganyos magartatása. Oh, ezt az arcot nem találja el a fotografus, ezeket a szelid, jóságos, nagy ésszel eláruoló vonásokat látni kell életben, eredetiben s akkor szerezhetni rólok igaz fogalmat. Mindenki iránt volt nyájas szava. Először az egész társaság tagjai sorban mutatkoztak be; mindenkivel kezet szorított. Trux Hugoné, Blaha-Spényi báróné barátnője, e kitűnő művésznő arcképét hozta el, mint a művészno ajándékát és a nagy hazafi látható örömmel fogadta a figyelmes megemlékezést. Pulszky Ferenczel körbeállt aztán Kossuth és mind, az egész tár-

saság figyelemmel hallgatta a kedves beszédet, melynek egyetlen szava sem surrant el nyomtalanul figyelmünk mellett."

A kolera.

Alexandriából írják a következőket: Az a kép, melyet a Damiattába küldött bizottság a város helyzetéről vázolt, szinte csodálatosnak mutatja, hogy a kolera már régebben ki nem tört. A lakosság nagy része azt a vizet issza, melybe a csatornák ömlenek. A mosék közvetlen közelében nyitott pecezögdrök tátognak. A Nilus partján tömérdek rothadó állati hulla hever. A marhavészben elhullott állatok húsát potom áron mérik titokban s a szegényebb nép egyetlen táplálékát az ugynevezett fessih-k (sózott halak) képezik. Alig hiheti az ember, hogy a hatóság mindezt nem veszi észre. A központi kormány sem menthető föla késedelmezés vádjá alól. Mig az egyiptomi orvosok azon tanácskoztak, hogy csakugyan kolera-e a fölmerült betegség, a damiattai menekültek elárasztották Egyiptom többi városát is, magukkal cipelve a járvány csiráit. Konstatált tény, hogy a más városok kolerabetegei Damiattából menekültek. A damiattai orvosok nem akartak bulletineket adni a konzulátusoknak, míg maga a kedive meg nem parancsolta nekik.

Alexandria, jul. 15. A legutóbb lefolyt 24 óra alatt Damiattában 43, Mansurahban 51, Shirbinben 6, Menzalehben 20, alkában 3 és Chobarban 13; a legutóbb lefolyt 12 óra alatt Samanudban 10, Shibin elmban 2, Ziftehben 2 s a lefolyt éjjel Ghibben, Kairó mellett, 5 ember halt meg kolerán. — A Havas-ügynökség jelentése szerint Kairó külvároisaiban több gyanús betegség eset fordult elő.

A kolera elleni óvrendszabályok tárgyában körrendeletet intézett a belügyminiszter az ország összes törvényhatóságaihoz. Habár remélhetni, úgy mond, hogy a ragály Európába való behurcolása megleszkadályozható, tekintettel mégis a továbbterjedés lehetőségére a mostani meleg évszakra felhívja a miniszter már most a hatóságokat a következő intézkedésekre: 1. Nagy nyelem fordítandó az utcák és lakások tisztán tartására, a bérkocsisok s szekeresek büntetés terhe alatt kötelezendők állomásaikról a szeméttel azonnal, vagy legteljesebb estig eltávolítani; 2. a vásári rendőrség szigorúan kezelendő, éretlen gyümölcs, bűzhűt, halak, rossz hús s az egészségre nézve ártalmas más tápszerek árulása megakadályozandó; 3. oly közhelyeken, ahol sokan megfordulnak, vendéglőkben, színházakban, vasúti s gőzhajóállomásokon stb. az árnyékszék s szemétdöbrök már most naponként fertőtlenítenendők; 4. ha a betegség jelei mutatkoznak, feltűnés nélkül, hogy a lakosság meg ne ijesszen, rögtön megfelelő orvosi kezelés alá veendő a beteg s e tekintetben már most meg kell tenni a szükséges intézkedéseket; 5. a betegség hatóságilag megállapított egyes eseteiről azonnal jelentés teendő a miniszterhez. — Szükség esetében vészbizottságok alakítandók, melyek figyelme még a következő körülményekre is kiterjesztendő: a) lakosság figyelmeztetendő, hogy a meghűléstől s a megázástól, az étrendi kihágásoktól s a tisztátalan víztől óvakodják s a betegség első jelére orvosi segínyt vegyen igénybe; b) oly betegek, kiknek háztartása a kellő ápolást nem engedi meg, gyógyintézetekben helyezendők el, ha lehet, külön épületben s mindenesetre külön szobában; c) a holttestek gyors eltávolítása céljából a helység végén halottas házak állítandók fel; d) nagyobb városok vagy községek az óvrendszabályok szigorú keresztülvitelének ellenőrzése céljából kerületekre osztandók fel.

Községi ügyek.

Papolecz, 1883. július hava.
(Folytatás.)

Mint már fenebb is említém, Papolecz község ősbirtokosságának ingatlan tulajdona Papolecz adóközség neve alatt mint községi vagyon lett a helyszíneléskor telekkönyvezve; épen így telekkönyveztetett a papolezi 252. számú telekjegyzőkönyvben felvett „Meleg oldal“ nevű dűlő, legelő és erdős terület és pedig azon hozzáadással, hogy miután az ezen tjkönyvben felvett 5378^a hr. számú, 310 hold, 1067 □ öl térfogatu ingatlan erdős terület Páké község faizási jogával van terhelve, ezen faizási jognál fogva Papolecz és Páké község közös faizási használatában áll, Páké községnek pedig ezen területre nézve semminemű joga nincsen; mindazonáltal a helyszíneléskor — nem tudjuk, minő concessiónál fogva — ezen telekjegyzőkönyvben vétetett fel az 5377^b hr. számú, 533 □ öl térfogatu legelő, még pedig állagának meg nem felelő faizási joggal terhelt. Miután ezen legelő czímen felvett terület pusztákat képez, önként azon kérdés merül fel: hogyan vétethetett az fel faizási joggal állagának meg nem felelőleg terhelt? Hogy ugyanezen telekjegyzőkönyvben felvett 5380. hr. számú 61 hold terület is felvétetett ide, azon szintén csodálkozunk, mert ez részben e község ősbirtokosságáé, részben pedig egyes magánbirtokokosok mezei birtokaihoz tartozó cziheres erdő és legelő. Hisz ezen területnek egy része a „Király András völgyén“ alól esik, egy részét a „botos fő“ képezi; ez már talán csak nem közös és faizással terhelt terület. Azt, hogy ez mily terület, egyesek documentumokkal képesek igazolni. Ezt talán még Páké község sem tagadja. És mégis közelebből, midőn ezen kérdés még nyilvánosság elé jutott, azon felelet jött már, hogy a czikköző szavaival éljek: „Csakhogy e tekintetben a telekkönyvi felvétel s így annak hitelesítése is az igazságnak valóban megfelel-e avagy nem, azt megítélni nemcsak az akkori községi bíró és választmányi tag nem tudta és nem tudhatta, hanem nyilván tagadjuk, mint ha arra — e — y. ur is illetékes lenne“ stb. Már pedig megbocsát nekem arra nézve bárki is, de — legyen az akárki — ha magát „az értelmiség színvonalán állónak“ nevezi, mint ezt a nevezett czikköző tette, s a saját tulajdonát az idegen tulajdontól még sem tudja megkülönböztetni: nem várhatja, hogy „az értelmiség színvonalán álló“nak elismertessék.

S épen a jelen telekkönyvben felvett ingatlanokra nézve közelebből megtörtént, miszerint Páké község arányosítás iránti keresettel lépett felsugy a tévesen helyszínelte, mint a más hozzákapcsolt, csupán faizási jogával terhelt területből követelte illetőségét. Az első tárgyalás — úgy, a hogy — legalább a kellő óvatosság felhasználásával megtörtént. De a második tárgyalás alkalmával, melyen teljesen a közbirtokosság kikerülésével és annak megbízásán kívül oly egyének jelentek meg, kik erre hivatva nem voltak, hírszerint békét kötöttek. Igen; békét kötöttek akkor, midőn a papolezi 252. sz. telekjegyzőkönyvben 5378^a hr. sz. 310 hold, 1067 □ öl térfogatu erdő-részből faizási joga után Páké községet az 1871. évi LV. t. cz. 2. §. e) pontja értelmében csakis egy tizedrész illette volna meg; odaigértetett 150 hold térfogatu jó minőségű erdő-rész a meredek, sziklás, erdőtlen közös terület helyett és így csaknem hasonfele a faizási jogon közös területnek. Helyes és törvényes eljárás-e az, midőn idegen tulajdon felett, megbízásán kívül, ily eljárás történik? Teheti-e ezt egy hivatalos állásának teljes öntudatával bíró községi közeg? Megjegyezzük azonban, hogy e kérdésnél sokat el is hallgattunk.

Felhívjuk közbirtokosságunkat, hogy nézzen utána, ki és minő megbízatás folytán járt el ezen úgynél.

(Folytatása következik.)

Z. Y. és Z.

Megjegyzések az óvodáügyből kifolyólag.

Hétfalu, 1883. július hó 2-án.

(Vége.)

Hogy a 10 magyar községben ma általam óvodák vannak: ez nagyon dicséretes, szép, üdvös és hálára lekötendő dolog; hanem megvallva az igazat, ez még sem egyedül K. F. ur egyenes érdeme; de igenis első sorban a nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszter, második sorban pedig nagyságos P. Szatmáry Károly országos óvodai titkár uraké a döntő, elhatározó, tetteges intézkedés és elvitáztatlan érdem; mert hiába esdünk ily ügyben akár ezeken is, ha az évi fenntartási költség ott fenn Budapestben meg nem szavazzatik! Hogy pedig K. F. ur ama felsőbb meghagyásokat és kérelmezést szorgalmasan és ügybuzgalommal teljesítette, ezt senki sem vitatja el tőle; ezért harmad sorban minden esetre őt is jogosan megilleti a tisztelet, elismerés és köszönet; megilleti az óvodákon kívül egyebekért is, a miket azonban jóakarója egyáltalán véve és teljesen mégis elhallgatott és kihagyott ama bizalmi iratból!

A „Székelyföld“ ez évi 44-ik száma tek. B. Baikó Lajos ur által írva szóról-szóra s egy kevés commentárral megtoldva, Hétfalut idéző jelek közt „négyfalusi“ helyesen kiigazítva közli ama, már többször említett bizalmi iratot.

Erre megjegyzésem az, hogy ama nagyhirű bizalmi irat nem csupán az ide „Székely Nemzet“ 74., 75., 76-ik számaiban megjelent cikkekből, hanem egyszersmind az ezt megelőzőtt ugyanez évi „Sz. N.“ 34-ik száma idevágó közleményéből kifolyólag is eredett; vagyis a 10 falusi óvodáügy tárgyalva volt a „Székely Nemzet“ ez évi 30., 34., 38., 74., 75., 76., 79., 80. és 81-ik számaiban. (A „Nemere“ közelebbi 2 számában is e czím alatt: „Miert kell a 2—6 éves gyermekeket óvodába járatni?“ Még pedig ez utóbbi lapban szoros tárgyalagossággal, minden polemiait kizárva közöltetett.) A „Székelyföld“ hétfalusi írója továbbá cikkében nem vitatja el K. F. ur fáradságát, ügybuzgalmát az óvodák körül, sőt elismeri azt; de egyszersmind az igazság érdekében kijelenti, hogy a 7 falusi honfiak, honleányok teljesen megművelt talajt készítettek az óvodák létesítéséhez K. F. urnak! Ezen állításban írónak tökéletes igaza van; mert 4 évvel ezelőtt Deák Sándor ur Hosszszufaluból P. Szatmáry Károly urral az óvodák meghonosítása végett gyakori levelezésben állott s tőle utasításokat is vett s ő viszont a tanító urakkal, nejeikkel és másokkal együtt szorgalmasan munkálkodtak a nyilvános előadások és értékes női kézimunkák készítése s kisorolása által, hogy az első óvoda számára alap gyűjtések. Ezen gyűjtés ki is nőtte magát 200 frt tökére, sőt még ma is kisorsolásra vár egy értékes horgolt ágyszerítő.

A „Nemere“ ez évi 48-ik számának 191-ik oldalán a vegyes hírek között Uffalu község bizalmi irata olvasható. Ugyanezt a napihírek rovata alatt szőz szerint átvette a „Magyar Polgár“ is a jelen évi 137-ik számában. Ezen bizalmi irat rövid, egyszerű és tárgyalagos!

Itt nincsenek személyeskedések, czím és aláírási valótlanságok! Ez Szabó László urnak s aláíró társainak dicséretére válik. Ebből ama többször érintett előbbi bizalmi iratfogalmazó ur méltán tanulhat tapintatosságot, egyszerűséget, tárgyalagosságot és igazságszeretetet! Csak az a nagy kár, hogy a brassómegyei 10 magyar község többi 5 érdekeltje az éj sötét homályában, még mindig késik egy ilyen talpraesett bizalmi iratával K. F. ur részére. No de, ha eddig még késlek is, korántsem következik, hogy azzal végképen elmaradjanak! Ez nem lenne helyes, mert hiszen a 10 falu

a sajtóban úgy szólva már provokálva is volt bizonyos tekintetekben.

Egyébiránt a négyfalusi bizalmi iratot illetőleg, ha a sulyok a nyilvánosság előtt a felfejtett alapokon egy kissé el is lett dobva: az illető fogalmazó ur talán csak kötelességének fogja ismerni, hogy a nagyérdemű közönséget félszeg műve keletkezéséről és fonák eljárásairól kellőleg felvilágosítsa és megnyugtassa! Ha pedig ezt meggyőző okok, döntő érvek s tüzetesen indokolt tények kifejtésével meg nem teszi: akkor ezen észrevételek írójának kifogásai sértetlenül megmaradnak, csonkítatlanul megállanak; akkor a közmondás szava itt is beteljesedik: „Szólani ezüst, de hallgatni arany!“

Tanúgybarát.

Levelezés.

Maksa, 1883. július 4.

Tisztelt szerkesztő ur! Az eresztvényi egyszerű sarkert évenként kegyeletes ünnepélyek színhelye szokott lenni. Ily ünnepélyről szándékozom én is tudósítani becses lapját, s azért kérem, szíveskedjék helyet adni soraimnak.

A Rikán belőli honvéd-egylet tagjainak egy része Gábor Áron 48—49-ki honv. tüzerőrnagy sirjánál folyó hó 2-án, mint a hős halálának évfordulóján, megjelent és koszorút tett a hantra, mely a néhai honfitárs hamvait fedi.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy e nap épen azon időbe esik, midőn a mezei munka legjavában foly, elmondhatjuk, hogy szép számban jelentek meg a kegyeletes ünnepélyen. A természet is kedvezett; az idő — a lélekemelő ünnepélyhez méltóan — szép volt.

Az ünnepély egyszerű volt, de meghatározó. Ott láttuk a néhainak bajtársait s eszünkbe jutottak a nagy idők, nemzetünk fénykorának napjai. Ezek az emberek, kik most itt az idő nyomait magukon viselő arczeuk megjelentek, a nemzeti túsák ama napjaiban életük tavaszán voltak. Ide záránkodtak, e szent helyre, hogy róják le a honfiai kegyelet adóját korán elvérzett bajtársuk sirjánál. Évenként itt szorítnak kezét s ölelik egymást keblükre, s bár az idő sűrű barázdát vert arczeukon s hajuk öszlőbe vegyült, de a szív, mely keblükben dobog, s a vér, mely ereikben pezseg, fiatal. A képzelet szárnyai egy más világba varázsolják; hallják a csaták zaját, a futó paripák dobogását, a harczi riadó hangjait, az ágyumorajt és füleikben megcsendülő a vezérek buzdító szava: „Előre! csak előre, hős fiúk!“ ...

De egy bús gondolat, egy fájó tudat járja át sziveiket: a keserű tapasztalat, hogy soraik egyre gyérülnek; minden évben apad e bejnkokok száma; részint a halál végzi közöttük könyörtelen munkáját, részint pedig a megváltozott viszonyok okozzák ezt. De hiába! „Forgó viszontagság járma alatt nyögünk!“ ...

Térjünk az ünnepélyre. A sirra az egylet nevében Szász Dániel 1848—49-ki honv. tábornoki őrnagy, a Rikán belőli honv. egylet jegyzője tett koszorút hazafias, szép szavak kíséretében, emelkedett hangon beszélve a honszeretetről. Beszédének jellege ez volt: „A honvéd védi a hazát, az Isten védje őt!“ Jakabos Ágoston bizottm. tag szintén egy koszorú letétele által fejezte ki kegyeletét. A templomban is koszorú helyeztek el.

A sir kellő gondozásban részesül. Ezután minden évben ünnepély fog rendeztetni a hős halálának évfordulóján. A jövő évben a 35-ik évforduló alkalmából fényes ünnepélyt fog rendezni az egylet. Valóban dicséretre méltó dolog az egylet részéről, hogy ily szép jelekkel ad kifejezést kegyeletének s ápolja a fiatalabb nemzedékben is a hazaszeretet lángját. Sokaig éljenek az egylet tagjai!

Az ünnepély után Maksán Gyulai Károly 48—49-ki honv. huszár és Gyulai Albert urak vendégzeretó házánál ebéd volt, melyen mintegy 30-an vettek részt. Az ebé-

den a hazafias pohárköszöntőkben nem volt hiány.

Még egy néhány szóra kérek egy kevés figyelmet; aztán befejezem soraimat. Egy régen megpendített eszmét akarok felujtani, melynek kivitelére már évekkel ezelőtti lépések is tettettek. Emeljünk emlékoszlopot Gábor Áronnak! Ez illő dolog volna; ezt ő megérdemli tőlünk. Tagadhatlan, hogy áldozatkészségünk jótékony czélokra sok felől igénybe van véve. Mindazonáltal akarattal, lelkesedéssel létre hozhatjuk. Juttassunk erre is valamit. Rendezzünk estélyeket, indítsunk gyűjtést s ily uton a már meglevő alapot egészítsük ki, hogy a régen megpendített eszme valahára valósuljon meg!

Brutus.

Mindenféle.

— **Csik-Szereda** város képviselő-testületének július 12-én tartott gyűlésén tárgyalatott a városi új szabályrendelet tervezete, melyet a gyűlés kevés módosítással elfogadott. Ugyanezen gyűlésen egy három tagu bizottság lett kiküldve egy építési külön szabályrendelet tervezetének kidolgozására. Idáig ilyen szabályrendelete nem lévén a városnak, az építkezések csak egy Isten számába mentek. Ajánljuk a kiküldött bizottság figyelmébe, hogy a tervezet kidolgozásánál a kor színvonalára emelkedvén, mindazon elveket érvényesítse munkálataiban, melyek Csik-Szeredának mint városnak az építészeti és szépművészeti külön és czélszerűség szempontjából emelkedése alapját képezhetik.

— **A kézdívársárhelyi** csizmadia-ipartársulat folyó hó 15-én gr. Zichy Jenőt tiszteletbeli elnökévé és disztagjává választotta s a diszkormány elkészítésével Molnár Dénes társulati jegyzőt bízta meg. Ugyanezen társulat részéről az ipariskola gondnokává K. Csiszár József választott meg.

— **Udvarhelymegye** alsó részében kellemes meglepetésben részesültünk. A bőződjfalvi hid, mely 14 év óta volt használhatatlan, végre immár teljesen elkészült. Pár nap alatt átadatik az a forgalomnak s így a közlekedés M.-Vásárhely felé most már veszedelmes nélkül történhetik.

— **A brassói „Magyar Dalkör“** a következő levelet intézte a kézdívársárhelyi közművelődési egyesület elnökéhez: „A „Köz-művelődési egyesület“ tekintetes Elnökének. Hazafias, buzgó fáradozalmiért, melyet minden várakozáson felül kézdívársárhelyi hangversenyünk fényes sikerülte érdekében kifejezteni méltóztatott, fogadjuk ezennel a nagyrabecsült „Köz-művelődési egyesület“ minden egyes tagja hálás elismerésünk és lekötettségünk öszinte kifejezését. Legyen szabad azon kedves reményt táplálnunk, hogy nagyrabecsült egyetünk szeretett tagjait mielőbb városunk ódon falai között üdvözölve, őket hasonló hazafias rokonszenvenvel szoríthatjuk hálátelt szívünkre. Egyetli édes testvéreink hálás bonfitársai — Brassó, 1883. július hó 7-én, — a „Brassói magyar dalkör“ nevében: Baráczy Sándor, elnök. Józsa Mihály, jegyző.“

— **Az időjárás** a mult héten kedvezett a gazdaközönségnek. Kellemes, meleg napok voltak, a tiszta égboltozaton felhőfolt nem volt látható s a mezőn vigan folyt a munka. Különösen vasárnap és hétfőn ropant nagy volt a hőség, mit kedden eső váltott fel s ez annyira meghűvösítette a levegőt, hogy most bizony elbirjuk az őszi felsőt.

— **Csik-Szereda** város képviselő-testületének 1877-ben választott s most új választás alá kerülő tagjainak névsora: Eröss Antal, Pál István, Kis András, Dóczy János, Dávid István, Bartos Imre, Eröss Ferencz, Lőrincz Ferencz, Hajnó János, Koncsag György, Jakab János, Petres Károly.

— **A sz.-kereszturi kir. járásbíró** nem régiben kinevezett aljárásbírója, Mentovich Gyula ur, ki jelenleg szabadságon időz, pár nap múlva elfoglalja a bírói széket. Gratulálunk kinevezetésének s egyuttal sok szerencsét kívánunk neki. E bíróságnál sok

a felhalmozott munkahátrálék; szorgalmas és önértékes ember pár hó alatt az egész vidék osztatlan becsülését kiérdemelheti.

— **Érdekes papválasztás** volt Csik-Szentkirályon f. hó 5-én. Rancz János csik-szentkirályi plebánus Csatószegbe választván meg és rövid uton ki is nevezetvén, helyébe kellett volna a községnek más lelkészt választania. A választás a legszebb rendben le is folyt s a szavazatok összehátszámításánál kitűnt, hogy az összegyűlt mintegy 200 választó újra egyhangulag Rancz Jánost választotta meg. Melléje a hármaskandidációba beválasztattak: Nagy Lajos csikszentgyörgyi főesperes-kanonok és Bálint Károly kézdíszentléleki plebánus és pápai kamarás kanonok. Kiváló példája a nép igazi szeretetének és ragaszkodásának eme választás, hogy régi plebánusát újra egyhangulag választotta meg. Püspök ur ő excellenciájának most már nincs egyéb választása, mint Ranczot újból vissza nevezni Szentkirálynak, mert az utóbbi két választott bizonyosan nem fog sovárogni az új plebániáért. A szentkirályiak el vannak határozva, hogy ha bármilyen okból nem nevezetnének ki Rancz, az új választásnál Dr. Elthes Károly kolozsvári és Kovács Ferencz marosvásárhelyi plebánusokat fogják Rancz mellett megválasztani a hármask számba. Jellemző az is, hogy a legszorgosabb munkaidőn kétszáz választó jelent meg a szavazáshoz, hogy Rancza adhassa szavazatát. Éljen hát Rancz János szerető hívei körében csendesen, válasszának maguknak újat azok, kik volt papjukat újjhuzással és rágalmakkal becsülték.

— **Halálozás.** Csörgő Venczel gyergyó-szentmiklósi telekkönyvvezetőt súlyos családi veszteség érte; neje Novák Margit f. hó 13-án, életének 30-ik évében, meghalt. Temetése 14-én általános részvét mellett ment végbe. A boldogulát 5 kiskorú árvája siratja. Szomorú férje találon vigasztalást azon általános részvétben, mely oly nagy körben nyilvánul vesztesége felett. Béke poraira!

— **Borszekén** a fürdővendégek száma az utóbbi napokban rohamosan szaporodik. Ma már megközelíti az ezeret.

— **A Szejké** fürdőn is, Sz.-Udvarhely tözsomszédságában, élénkül a fürdőidény. Az állandó vendégek javában begyűlnek. Az immár s a városi közönség is naponkint nagy számban jár oda üdülés végett.

— **A magyar írók és művészek** társasága a mult héten Párisba rándult, hol igen barátságos fogadtatásban részesült. — A társaság megnézte az ottani magyar egyet kiállítását, melynek 300 frankot adott; meglátogatta Hugó Viktort s a Theatre Francaisi 15-ki előadását, hol a kirándulók tiszteletére díszelőadást rendeztek. A társaság végig nézte a köztársaság szobrának leplezési ünnepélyét is. Szálláskun Lesseps világhírű mérnök kereste fel őket, ki igen meleg szavakban emlékezett meg a magyar nemzetről. A társaság 16-án utazott vissza Magyarországra.

— **Boraszto tüzvész** volt f. hó 13-án Liptó-Szent-Miklóson. Egész utcazák estek a tűz áldozatául. A tűz Verbizén ütött ki s innen hatolt át Liptó-Szentmiklóstra. A ref. templom, a kolostor, a nagy börgyár, a takarékpénztári új épület megsemmisült. A boraszto vésznek emberélet is esett áldozatul. Nyolcz embert temettek el eddig a szerencsétlenek közül. Mintegy husz ember hiányzik. A város kapitánya is oda veszett. A kár kiszámíthatatlan, a nyomor óriási.

— **A székely-kereszturi állami tanítóképző** I. osztályába felvétetnek oly ép testű növendékek, a kik a 15 életévet betöltvén, a gymnasium, reál- vagy polgári iskola IV. osztályát jó sikerrel végeztek, vagy ennek híján a földrajz, történelem, magyar-, német- nyelv és számtanból megfelelő vizsgát tesznek le. A folyamodvány, mely csak szegény-ségi bizonyítvány mellett bélyegmentes, f. évi augusztus hó 5-éig alólírotthoz küldendő be, s hozzácsatolandó az utolsó évi iskolai bizonyítvány, keresztlevél, orvosi és a vagyoni állapotot tanúsító bizonyítvány. Minden felvett növendék részesül fűtéssel és világítással ellátott szállásban, betegség esetén ingyen gyógykezelésben s a kitűnőbbek ezenkívül havi ösztöndíjban, kötelek másfelől felvételkor 8 frtot fizetni bé

tankönyveikért. A beiratások s felvételi és javító vizsgák szept. 3-án mennek végbe s az iskolai év 4-én nyílik meg. Székely-Kereszturon, 1883. jul. 5. Kozma Ferencz, képezdei igazgató.

— **Székely-Udvarhelyt** valami csepürágó hirdette magát ilyenformán: „Boskó jön!“ Pár nap múlva meg is érkezett s aztán egy falragaszban így rémitgette az irás mester-ségében jártasakat: „Tévedés elkerülése végett tudatom a p. t. publicummal, hogy én nem az a Boskó vagyok, ki immár rég meghalt, hanem az a Boskó, a ki a híres Boskó után a legkitűnőbbben értem magamat.“ Hát bár inkább sem egyik, sem másik ne volna az az ur. Most foly a takarás, az aratás javában: egy pár jó marokra több szükség lenne a határban, mint egy pár sületlen zsándzsemarsra.

— **A csikszeredai takarékpénztár rész-vénytársaság** 1883. év június havi forgalmának kimutatása. Bevétel: Pénztári maradvány 44 frt 29 kr, részvény-tőke 5179 frt, betét 42 tétel 6813 frt 82 kr, betéti könyv-ért 2 frt 50 kr, visszváltóra felvett kölcsönből 6050 frt, felvett kölcsönből 6100 frt, alapítási díjból 342 frt, befizetett kamatból 510 frt 96 kr, befizetett illetékből 255 frt 44 kr, különfelékből 5 frt összesen 25303 frt 01 kr. Kiadás: kölcsön adatott váltóra 12670 frt, kötvényre 6910 frt, előre fizetett kamatra 154 frt 25 kr, alapítási költségekre 26 frt, heti-biztosok napi-dijaira 20 frt, üzleti költségekre 12 frt 31 kr, hivatalnokok fizetésére 65 frt 49 kr, pénztári készlet 1883. jun. hó 30-án 5444 frt 96 kr, összesen 25303 frt 01 kr. Pototzky Kristóf s. k. igazgató, Sprencz György s. k. könyvelő. — A már kimutatott háromhavi forgalmat következőkben foglaljuk össze: Bevétel: 78 betétből 12603 frt 10 kr, részvény-tőkéből 22696 frt 50 kr, alapítási díjból 342 frt, visszafizetett váltóért 50 frt, befizetett kamatból 1320 frt 29 kr, befizetett illetékből 651 frt 67 kr, különfelékből 22 frt 88 kr, betéti könyvekből 4 frt 30 kr, visszváltóra felvett kölcsönből 10600 frt, felvett kölcsönből 9100 frt, összesen 57390 frt 74 kr. Kiadás: kölcsön adatott váltóra 31765 frt, kötvényre 12140 frt, 3 betét visszafizetésére 1073 frt, folyó kamatra 5 frt 25 kr, hivatalnokok fizetésére 231 frt 19 kr, heti-biztosok díjaira 52 frt, üzleti költségekre 65 frt 96 kr, alapítási költségekre és berendezésre 834 frt 92 kr, előre fizetett kamatra 326 frt 96 kr, visszafizetett kamatra 1 frt 50 kr, különfelékre 50 frt, pénztári készlet 1883. évi jun. hó 30-án 5444 frt 96 kr összesen 57390 frt 74 kr. Csik-Szeredán, 1883. jun. hó 30-án. Pototzky Kristóf s. k., igazgató pénztárnok. Sprencz György s. k., könyvelő.

— **Lopás.** Papolezi Bede János földművelő folyó hó 6-án reggel családjával együtt a mezőre ment s háza ajtóit szokása szerint bezárva, a kulcsot magával vitte. Midőn este hazatért, ajtóját zárva találta ugyan, de a tárczájában volt 70 frt hiányzott. A tolvaj valószínűleg álkulcsal hatolt be s távozásakor újra bezárta az ajtót. A tettes még eddig ismeretlen. r. l.

Irodalom.

Megjelent: „**Kant vallásbölcselete**“; írta Bodó Ádám tanár a székelyudvarhelyi r. kath. főgymnasiumnál. (Lenyomat az 1882/3. tanévi Ertesítőből.) Szerző eme 48 lapra terjedő értekezésében sok szorgalommal és tanulmánygyal bírálja Kantot és az ő vallásbölcseletét. A munka a tudomány színvonalán álló gondolkodással, menten minden vallásos elfogultságtól, erőteljes szép nyelven van írva. A bölcseleti munkák kedvelői élvezettel olvashatják. Ara 50 kr. Megszerezhető szerzőnél Székely-Udvarhelyen.

Gazdaság és kertészet.

A gabona-rozsda.

(Vége.)

Érdekesnek tartjuk felemlíteni egy jeles vestfali német gazdának, Zimmermann uradalmi bérlőnek e részben tett azon észleletét, a melynél fogva azon gabnafélék, melyek hosszabb növekedési időtartammal bírnak, jobban szenvednek a rozsdától, mint a melyek növes ciklusa rövid. Így tehát az őszi rozs és buza jobban szenvednek a rozsdától — a mint tényleg most is tapasztalhatjuk — mint a tavaszi gabna. Zimmermann ez őszi rozsról ezen tapasztalatai következtében kénytelen volt a tavaszi gabnatermelésre átmenni; mert vidékén az őszi rozs majdnem minden évben sokat szenvedett ezen epidemiától.

Mint említők, némely gabnafajok rozszabb alanyt képezvén a rozsdagomba számára, a rozsdától kevésbé támadhatnak

meg. Így pl. általános tapasztalat szerint a lengyel buza, a tönköly és az angol buza kevésbé szenvednek a rozsdától.

Érdekesek e tekintetben azon adatok, melyeket Pietruszky nyert termelési kísérletei után. Ezen adatok szerint: A fehér buzá közül legellenállóbb a bengali Eley-féle óriási buza; a vörös és tarka buzá közül a Champion, a Camfsane price, a Richmond-féle óriási buza, a vörös harsoros buza és a Price Albert; a kemény kalászos buzá közül: a Szt. Ilona szigeti óriás buza, a vörös bársonybuza, és a tunisi buza. Hogy a művelés módja is befolyással bír a rozsdaterjedésére, ez kétsésgivű tény. Oly dülők, melyek egymásután gabnával vettettek be, kitűnő terjesztői a rozsdának. A trágyázás erősíti a növényzetet, ez okból csökkenti a rozsdaterjedését. Volt reá eset, hogy a rozsdától erősen inficziált rozs pornemű trágyával felültrágyázva igen jól lábrakapott s jó termést szolgáltatott. Az igen erős s légenyirtalomban gazdag friss trágyás talajban termelt gabnán a rozsdá ismét jobban terjed.

Sok függ az időjárástól is. Nedves, meleg időjárás a rozsdaterjedésének kedvez; míg az állandó, tiszta s száraz, de különösen a szeles idő a gomba terjedésére kedvezőtlenebb.

Mélyebb s a szélről védett helyek a rozsdától többször s jobban szoktak meglátogattni, mint a nyílt s a szél által járt táblák.

Végül néha az időjárás sokat segíthet a gazdának e veszélyes epidemia eltávolításában is. Így már kétszer magam is emlékszem reá, midőn a rozsdától ellepett vetést egy jó vihar s utána erősen megeredő záporosó annyira megtisztította a rozsdától, hogy utána még jó aratást is nyerhettünk.

Az 1883-ik évi csiktusnádi furdővendégek névsora.

III-ik számú növénygyézek.

John Power törvénybíró Indiából. William J. Tucker törvénybíró (angolszág). Ottilie Frank magányzó, Brassó. Pökri Lászlóné földbirtokosnő, Maros-Vásárhely. Özv. Veress Józsefné magányzó, Kolozsvár. Rauszer Ilona magányzó, Kolozsvár. Dr. Johann Schwartz kerületi orvos, Nagy-Sink. Gyerasin Sklauo birtokos, Galacz. George Steliano birtokos, Galacz. Simon István kereskedő, Bukarest. Spitz Sámuel birtokos, Nagy-Várád. Jakob Kohn kereskedő, Károly-Fehérvár. G. R. Breyer kereskedő, Bukarest. Mari Vogt magányzó, Brassó. Olga Giligotovic magányzó, Brassó. Sommer Albert gazdatiszt, Körispatak. Philip Hedpan kereskedő, Galacz. Rachel Lempart orvosnő, Bukarest. Amalie Kepich kereskedő, Bukarest. Henriette Lempart orvosnő, Bukarest. Br. Podmaniczky László földbirtokos, Budapest. Gostache Poppescu hivatalnok, Bukarest. Julie Worratschek magányzó, Brassó. Henriette Arnd magányzó, Brassó. J. Kupferstich ügynök, Budapest. Kupferstich József szeszgyáros, S.-Szentgyörgy. Marie Boer kereskedőnő, Brassó. Borszéki Antal pénzügy. titk., Budapest. Özv. Pálfi Sándorné földbirtokosnő, Csik-Szereda. Regina Altenberg tisztviselőnő, Bukarest. Anton Broszek posztógyáros, Brassó. Benkő József tanárjelölt, Kolozsvár. Georg Gyorgyiu keresk., Braila. Hadnagy Eszter földbirtokos, Dálnok. Czell Lőrincz földbirtokos, Zilah. Szilágy. Szász Miklós tanár, Zilah. Szilágy. Todorache Sandulescu magányzó, Turnu-Mogurel. Dimitrie G. Florescu magányzó, Turnu-Mogurel. Gharlotte Müller magányzó, Brassó. Karoline Tartler magányzó, Brassó. Gustav Kapp magányzó, N.-Szeben. Louise Kapp magányzó, Nagy-Szeben. Jeanette Tolder magányzó, Brassó. C. H. Theodoraty tanuló, Bukarest. C. Carcaletzeano ezredesné, Bukarest. Ifj. Tóth Dániel birtokos, Kézdí-Vásárhely. Ifj. Tóth István birtokos, Kézdí-Vásárhely. Korbuly Mari magányzó, Arad. Adler Rudolf ruhakereskedő, Brassó. Miklósi József törvénybíró, Csik-Szereda. Nalácz Karolina földbirtokos, Deás. Özv. Dessewffy Mihályné földbirtokos, Deás. Minér Lajos nyug. százados, Csik-Szent-Mihály. Özv. gr. Mikes Benedekné földbirtokos, Zabola. Özv. báró Apor Sándorné földbirtokos, Bécs. Sebestyén Mihály főügyész, Maros-Vásárhely. Jancu Michael magányzó, Caracal. Onociu Sándor kir. törv. bír. Brassó. Malatinczky Kálmán tanuló, Budapest. Johanna Grünwald igazgatónő Bukarest. Összesen 549.

Szerkesztői izenet.

Brutus. Levele nagyon későn jutott kezünkhez. Mások is szívesen látjuk, de kérjük közleményeit postán küldeni.

Piaczi árak		Kézdí-Vásárhely		Csik-Szereda		Gy.-Szt.-Miklós	
		15. júl.	14. júl.	14. júl.	14. júl.	14. júl.	14. júl.
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
Hétfő	Buza) tiszta	6	20	6	25	7	50
	) elegy	5	50	—	—	6	25
	Rozs) tiszta	4	60	4	50	4	80
	) elegy	—	—	—	—	4	25
	Árpa) tiszta	4	—	4	—	5	—
	) elegy	—	—	—	—	—	—
	Zab	2	70	2	75	3	—
	Törökbuza	5	40	5	65	5	—
	Kása) köles	10	—	10	—	8	50
	) árpa	—	—	—	—	—	—
Keddi	Borsó	6	—	5	—	—	—
	Lenese	10	—	—	—	—	—
	Fuszulyka	6	—	7	—	—	—
	Lenmag	—	—	10	—	—	—
	Kendermag	—	—	—	—	—	—
	Bükköny	—	—	—	—	—	—
	Pityóka	1	40	1	40	1	40
	Marhahús	—	44	—	36	—	40
	Disznóhús	—	40	—	40	—	48
	Juh-hús	—	44	—	20	—	30
Szerda	Szalona	—	80	—	80	—	65
	Fagygyu	—	32	—	—	—	40
	Malacz	1	50	1	10	—	85
	Lud	—	—	—	—	—	95
	Bárány) fehér	—	—	—	—	1	50
	) fekete	—	—	—	—	2	13
	Egy pár csirke	—	60	—	60	—	40
	10 tojás	—	15	—	10	—	13

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbé Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

A szebeni kis lutri.

H u z á s j u l i u s 11-én.
18. 12. 21. 54. 51.

P. sz. 1551.—1883.

Hirdetmény.

Győrű Ignác ügyvéd kinevezett gondnok által Csik-Szent-Király község birtokosai ellen, közösen használt erdők s legelők arányosítása iránt beadott kereset tárgyalása Csik-Szent-Király község házánál 1883. szeptember hava 3-án d. e. 9 órakor fog megtartatni, mire az érdekelt birtokosok a törvényben foglalt jogi következmények terhe alatt megjelenni felhivatnak.

A keresetet a felek a községi előjárásnál és ezen kir. Törvényszéknél megtekinthetik.

A kir. Törvényszék üléséből.

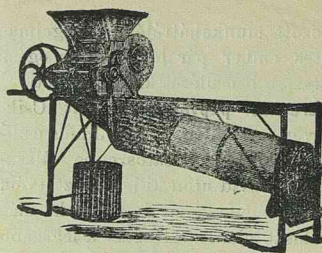
Csik-Szeredán, 1883. május hó 5-dikén.

Vajna Tamás, Biró Ferencz,
elnök. h. jegyző.

Egy 2—3 gimnazialis vagy felső népiskolát végzett fia Dávid Gyula szövetségében Kézdí-Vásárhelyt

t a n u l ó n a k

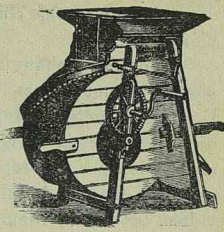
felvétetik. 2—3

Brogle József

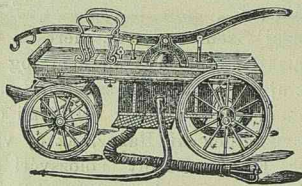
gazdasági gép-
és rostalemezgyára
BUDABESTEN

(külső váczi ut)

ajánlja elsőrendű gyártmányait, u. m.:
konkoly választó (Trieuröket) szelelővei és a nélkül;
nemzeti rostákat kettős működéssel (Schmid-féle szabadalom);
Backer-rendszerű szelelő rostákat;
tengeri (kukoricza) morzsolókat és csöves tengeri-darájokat;
eséplő készleteket; **eséplőgép-szítákat**; **vetőgépeket**; **malmokat** és **malom-berendezéseket**, valamint **lyukasztott lemezeket** malmok, **méhészeti** és egyéb **technikai** eszközökre.

Teljes árjegyzék ingyen és bérmentve.
GYÁRI RAKTÁR és FŐÜGYNÖKSÉG:
WASS és RIEMER uraknál **SZÉKELY-UDVARHELYT.**

Hivatkozással a fenti hirdetésre, van szerencsénk a n. érd. közönség tudomására hozni, hogy mi alólírottak nevezett cég részére minden, a gazdaság terén szükségeltető **gépekre** és **eszközökre** rendelvényeket elvállalunk; nem különben ajánljuk saját raktárunkból kisebb és nagyobb községi és **tűzoltó-fecskendőket**, továbbá közönséges **hegyes** és **henger-fúvókat**, jutányos árak mellett.

Végül **harang-átöntést**, valamint **uj harangok** és **gőzeséplők** beszerzését **5 évi jótállásra**, **részlet fizetés** mellett eszközöljük.

Dusan berendezett **vas-, szerszám- és konyhaeszköz-raktárunkat** a n. érd. közönség partolására ajánlván, kérjük becses megbízásait.

Kiváló tisztelettel

WASS és RIEMER
gazdasági gépraktára, vaskereskedése.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmét felhívni, hogy **KÉZDIVÁSÁRHELYI és CSIKSZEREDAI** könyvnyomdában a következő

NYOMTATVÁNYOK ÁLLANDÓAN RAKTÁRON TARTATNAK

és KIS MENNYISÉGBEN is feltűnő **OLCSÓ ÁRON** kaphatók:

Adás-vevési szerződés.
Adóbejelentés, kisüstösöknek
" " szeszgyárosoknak.
Adóhátralék-törlesztési kimutatás. (L. K.)
Adóhátraléki kimutatás, havi.
" " 1/4 évi.
" " 1 évi.
Anyakönyv, róm. k. népiskolák részére, B. minta.
Anyakönyv, tanköteles növendékek részére. (L. T.)
Állategészségügyi kimutatás.
Árverési kereset, ingóságokra és ingatlanokra.
Árverési hirdetmény, adóügyben. (L. H.)
Baromvásári jegyzőkönyv.
Békétárgyalási jknyv, közs. bir. (L. T.)
Bélyegjegy-megrendelési iv.
Bélyegjelet. (L. H.)
Birtokiv; bel- és küliv. (L. K.)
Családi értesítő. (L. É.)
Cseléd-könyv.
Dohánygyártmány-megrendelés.
Egészségi bizonyítvány, lovakkak.
Egészségügyi kimutatás, D. minta.
Értesítés a keresztelési, (születési) házassági és halálozási anyakönyvekből.
Felvételi napló a r. kath. iskolák részére, A. minta.
Felszámolás ujonczozási ügyben.
Gyámoltak és gondnokoltak nyilvántartása.
Hadmunkások szökevények lajstroma. (L. I.)
" " kipuhatolási jegyzőkönyve.
Hagyatéki leltár, kül- és beliv.
Haláleset-felvétel, bíróságok részére.
Haláleset-felvétel, gyámhatóságok részére.
Halál-okok idő szerinti kimutatása.
Halottkémi iktató-könyv.
Halottvizsgálati bizonyítvány, I. minta.
Halottkémi jelentés, II. minta.
" " orvosi segélyben nem részesített gyermekek haláláról, III. minta.
Halottkémi jelentés rendkívüli halálesetről, IV. n.
Halottkémi jelentés talált hulla iránt, V. minta.
Halottkémi jelentés ragályos, járványnya válható, vagy járványos betegségben történt halálesetről, VI. minta.

Halottvizsgálati könyv, VII. minta.
Halottkémi jelentés halottvizsgálati jegyzőkönyvekkel, VIII. minta.
Határidő-napló, közs. bir. 13. §.
Határszéli igazolványérti utalvány.
Honvéd-változási kimutatás.
Himlőoltási bizonyító tábla.
Himlőoltási részletes kimutatás.
Hivatalos árverési hirdetmény. Adóüg. Havi adó-kimutatás. L. A.
Hivatalos bélyegjelet.
Hivatalos jelentés, a 3 hóig nem szorgalmazott végrehajtásról.
Hivatalos jelentés, a teljesített végrehajtásról.
Idésvény, községi bírásokhoz.
Idésvény, erdőkikihágások ügyekhez.
Iktató-könyv, község részére.
Iktató-könyv, erdőkikihágások ügyekhez.
Iktató-könyv, hadköteles szökevények részére.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio Indubiam et adestator in Baptisatorum.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio Indubiam et adestator in Copulatorum.
Infrascriptus praesentium vigore fidem facio Indubiam et adestator in Defunctorum.
Itélet, községi bírásokhoz. (L. M.)
Járványbetegségi kimutatás.
Jegyzőkönyv a községben kiadott ló levelekről.
Jegyzőkönyv a községben kiadott marhalevelekről.
Jegyzőkönyv a község előjárásáról által kiállított utlevél-ajánlatokról.
Jegyzőkönyv a levágott szarvasmarhákrol.
Jegyzőkönyv az árvek követelésének nyilvántartásáról.
Jelentés, erdőkikihágások ügyekhez.
Jelentési levél, utazók számára.
Jelzalogjog bekebelezése vagy előjegyzése iránti kereset és felzet.
Kataszteri birtokiv, kül- és beliv.
Katonai nyilvántartási jegyzőkönyv, a honvédség részére.
Katonai nyilvántartási jegyzőkönyv, a sorhad részére.

Kézbécsitési iktató-jegyzőkönyv.
Kézbécsitési vevény, közs. bírások.
Kielégítési végrehajtás iránti kereset, ingóságokra és ingatlanokra.
Kimutatás az év végén fennmaradt s behajthatlan-ság címén leirandó egyenes adóhátralékokról.
Kipuhatolási jegyzőkönyv, hadköteles szökevényekről. (L. H.)
Költségvetés, községi iskolák részére.
Kötelezvénny, egész és fél iven.
Kötelezvénny fél iven.
Kötelezvénny, hely. hitv. egyházi pénzalaphoz.
Közmunka-nyilvántartási jknyv.
Községi iskolai számadás.
Községi költségterv.
Községi marha-igazolvány. (Könyvecske.)
Községi sommas marhalétszám-kimutatás.
Községi számadás.
Küladó-hátraléki kimutatás, kül- és beliv.
Levélboríték „Excellensissimo Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Domino Francisco Lönhart“ stb. czimíráttal ellátva.
Levélboríték „A földtiszteendő róm. kath. esperesi hivatalnak“ czimíráttal ellátva.
Levélboríték „A nagyon tisztelendő lelkész hivatalnak“ czimíráttal ellátva.
Lólevél-jegyzőkönyv. (L. J.)
Makacssági itélet, közs. bir.
Matricula Baptisatorum.
" Copulatorum.
" Defunctorum.
Meghatalmazás.
Marhalevél-jegyzőkönyv. (L. J)
Mixta-matrimonia.
Mulasztás-kimutatás, közs. iskolák részére.
Mutató-könyv, közs. bir. 12. §-hoz.
" " közigazgatáshoz.
Nemleges záloglasi és becslési jegyzőkönyv, adó-ügyben. (L. Z.)
Nyilvántartás, erdőkikihágások ügyekhez.
Nyugta és ellennyugta, r. kath. egyházmegyéknek.
Panasz, kisebb polgári peres ügyekhez.
Panaszkönyv, közs. bir.

Panaszkönyv, erdőkikihágások ügyekhez.
Pénz-napló, erdőkikihágások ügyekhez.
Pénzbüntetések nyilvántartása, erdőkikihágások ügyekhez.
Pénzkezelési jegyzék.
Pénztári napló községek részére.
Pénztári napló községi iskolák részére.
Pénztári napló róm. kath. egyházmegyéknek, bel-és küliv.
Postakönyv.
Pótadó-főkönyv.
Rovatos kimutatás a róm. kath. egyház adóairól, kül- és beliv.
Sommas makacssági itélet.
" kereset és felzet.
" váltókereset.
Statistikai kimutatás, róm. kath. elemi iskolákhoz. vagyis: 3-as tábla.
Számla, utalvány és nyugta, szakértőknek, bünygyben.
Szógalati napló, a kir. csendőrség részére.
Tanköteles növendékek anyakönyve.
Tárgyalási jegyzőkönyv, közs. bir.
Tárgyalási jegyzőkönyv, békés esetekhez (Közs. bir.)
Törzskönyv-lapja, kül- és beliv.
Tűzvész-jelentés.
Tulajdonjog bekebelezése iránti kereset és felzet.
Utlelevél-jegyzőkönyv. (L. J.)
Utlelevél-utalvány, a legújabb belügymin. rendelet szerint.
Ügyviteli napló r. kath. lelkész hivatalok részére.
Váltó-kereset. (L. S.)
Váltó-óvás.
Vendég-könyv.
Változás: kimutatás, a sorhad részére.
Változási kimutatás, a honvédség részére. (L. H.)
Zálogjog-bekebelezési, előjegyz. kereset és felzet. (L. J.)
Zálogjog törlése iránti kereset és felzet.
Záloglasi, becslési és árverési jegyzőkönyv adóügyben, kül- és beliv.
Záloglasi és becslési jknyv, adóügy.
Záloglasi jegyzőkönyv, közs. bir.
Záloglasi-jegyzőkönyvi napló.

Raktáromat folyton nagyobbítani töreksem, hogy így a n. érd. közönség igényeinek gyorsabban és jutányosabban felelhessek meg. Elvállalok továbbá mindennemű **könyvek, folyó- és röpiratok**, bárminemű **alapszabályok, hivatalos nyomtatványok, rovatos ívek, körlevelek, felhívások, árjegyzékek, számlák, étlapok, nász- és vigalmi jelentések**, mindennemű **meghívók, névjegyek, tánczrendek, újévi és más alkalmi üdvözlések, falhirdetmények**, szóval minden, a **könyvnyomdászat** körébe tartozó minták **csinos és gyors kiállítását**.

Végül ajánlom **írószereimet, levélpapiraimat, levélborítékaimat**, Gyöngyösi-féle **irkáimat**, melyekből **raktárt tartok** s melyekből **gyári áron** szolgálhatok.

Tisztelettel

SZABÓ ALBERT,
könyvnyomda-tulajdonos.

Ny. Szabó Albert gyorssajtóján Kézdí-Vásárhelyt.